

Reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Hemställen från socialnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Reviderade *Riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.* i enlighet med bilaga 1 och 2 till utlåtandet, godkänns.
2. *Riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.*, KFS 2004:1, utlåtande 2003:79, dnr 325-2794/2003 upphör därmed att gälla.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har till kommunstyrelsen överlämnat förslag på reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Den huvudsakliga förändringen i de reviderade riktlinjerna avser hantering av fakturering av egenavgift till den enskilde. I nuvarande riktlinjer framgår att den enskilde, vid vård och behandling för missbruk, i normalfallet ska betala egenavgiften direkt till vårdgivaren efter beslut i respektive nämnd. Ändringen innebär att placering stadsdelsförvaltning eller enheten för hemlösa på socialförvaltningen alltid ska betala hela vårdavgiften (inklusive egenavgiften) till vårdgivaren och fakturera den enskilde beslutad egenavgift. Denna förändring i riktlinjerna innebär ingen ändring i vilka egenavgifter som tas ut från den enskilde.

Vid budgetfullmäktige i december 2022 beslutades att avgifterna för skyddat boende ska tas bort. Detta föranledde att riktlinjerna behövde uppdateras och ärendet skickades igen ut på remiss till stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret återkom med justerade texter i riktlinjerna.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd. Ärendet remitterades på nytt till stadsledningskontoret med anledning av budgetbeslut, där egenavgifter för skyddat boende tagits bort och därför behövdes texter i riktlinjerna justeras.

Stadsledningskontoret anser att det är positivt att riktlinjerna kommer att bidra till likställighet i hanteringen av avgifter i staden. Nya riktlinjer samt en ny lathund bedöms också ha positiva effekter för kvalitén. Stadsledningskontoret flaggar dock för initialt ökad administrativ belastning.

Farsta stadsdelsnämnd är positiv till de reviderade riktlinjerna eftersom det medför en ökad tydlighet och användarvänlighet. Nämnden flaggar dock för ökad administrativ belastning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiva till de reviderade riktlinjerna eftersom en likvärdig hantering underlättar nämndens arbete. Nämnden flaggar dock för ökad administrativ belastning och därmed ökade kostnader framöver.

Norrmalms stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak positiv till de reviderade riktlinjerna. Nämnden föreslår dock ett förtydligande kring bedömning av den enskildes betalningsförmåga. Nämnden ser också ett behov av utbildningar för handläggning och bedömning av egenavgifter.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak positiv till de reviderade riktlinjerna. Dock anser de att det vore önskvärt med tydliga riktlinjer gällande kortare placering för att även detta ska vara likvärdigt över staden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att de reviderade riktlinjerna kommer leda till ökad administration men att revideringen är motiverat eftersom det ökar likställigheten i staden.

Östermalms stadsdelsnämnd är positiv till de förändrade riktlinjerna eftersom det kommer bidra till en likvärdig tillämpning i staden. Nämnden flaggar för att det kommer medföra en extra administrativ börda.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det rödgröna styret vill öka likställigheten i staden. Stockholmare ska vara trygga med att var man än bor i staden ska man behandlas lika i mötet med stadens tjänstemän.

Vid en förändring av hanteringen av egenavgifter i enlighet med socialnämndens förslag ökar vi möjligheten för att invånare i staden behandlas lika. Av denna anledning ställer jag mig därför positiv till ändringen.

Sedan förslaget till riktlinjer lämnades av socialnämnden har kommunfullmäktige beslutat om att ta bort avgiften för skyddat boende för personer utsatta för våld i nära relation. Det är ofta kostsamt att fly undan våld och starta ett nytt liv och varav kommunen bör inte sätta ytterligare ekonomisk press. Ekonomi ska aldrig hindra någon att tacka ja till placering i skyddat boende. Stadsledningskontoret har efter detta beslut uppdaterat texterna i riktlinjerna.

Bilaga

1. Reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m., dnr KS 2022/697-12.1
2. Lathund egenavgifter, dnr KS 2022/697-1.2
3. Reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. med spårade ändringar, dnr KS 2022/697-12.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 29 mars 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

De reviderade riktlinjerna för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. behandlar i likhet med nuvarande riktlinjer egenavgifter för insatser till vuxna personer aktuella inom individ- och familjeomsorgen (inklusive socialpsykiatri). Syftet med riktlinjerna är att de ska leda till en likvärdig tillämpning i handläggningen av egenavgifter i staden.

I riktlinjerna framgår egenavgifterna för år 2022, vilka är de avgifter som gäller tills annat meddelas. Egenavgifterna kan komma att höjas utifrån kommunfullmäktiges beslut om taxa. Höjningen kommer i sådant fall att framgå av budget för 2023.

Stadsdelsförvaltningarna/enheten för hemlösa kan inte fastställa avvikande egenavgifter.

Egenavgift är den avgift som kommunen kan ta ut av den enskilde för en tjänst. Bestämmelserna om egenavgifter i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, skiljer på stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär och andra stöd- och hjälpinsatser. Exempel på stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär är placering på behandlingshem, LVM-hem och familjehem för vård- och behandling. Exempel på andra stöd- och hjälpinsatser är placering på stöd- och omvårdnadsboenden i olika former, arbetskollektiv, skyddat boende och familjehem för stöd- och omvårdnadsinsats. Egenavgifter för stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär avser endast personer med ett missbruk. Egenavgifter för andra stöd- och hjälpinsatser avser personer som är placerade oavsett orsak. Avgifterna regleras i 8 kap. SoL. Av 8 kap. 1 § första stycket SoL framgår:

Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Det är möjligt att helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som framgår enligt ovan. Av 9 kap. 4 § SoL framgår:

Socialnämnden får helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som avses i 1 och 2 §§ och i 8 kap. 1 § första och andra styckena.

Enligt beslut i kommunfullmäktige den 19 januari 2004 kan egenavgiften efterges helt eller delvis vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär. Vid andra stöd- och hjälpinsatser hänvisas den enskilde till att ansöka om försörjningsstöd genom enhet för ekonomiskt bistånd.

Skäl till att efterge egenavgiften vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär är att den enskilde saknar inkomst eller har så låg inkomst att full avgift inte kan tas ut. Egenavgiften kan då fastställas till ett lägre belopp eller efterges helt enligt 9 kap. 4 §

SoL. Om den enskilde genom att betala egenavgiften blir beroende av försörjningsstöd genom enheten för ekonomiskt bistånd ska avgiften efterges. Detsamma gäller om personen redan uppstår försörjningsstöd. Det kan även finnas anledning till eftergift av egenavgiften när en eftergift kan antas medverka till en fortsatt rehabilitering och när risken för att betalning av egenavgiften kan inverka negativt på ett uppnått behandlingsresultat.

Vid andra stöd- och hjälpinsatser ska avgiftsnedläggning tillämpas när vissa måltider inte intas i HVB- eller familjehemmet. Avgiften reduceras med 20 procent för frukost och 40 procent för lunch respektive middag. En förutsättning är att detta har anmälts i förväg till vårdgivaren alternativt familjehemmet. Resterade kostnad ska betraktas som avgift för boendet.

Skillnader mot nuvarande riktlinjer

I de reviderade riktlinjerna har dispositionen ändrats och nya avsnitt lagts till för att förtydliga handlägningsförfarandet och hanteringen av egenavgifter.

Följande ändringar har genomförts mot nuvarande riktlinjer:

- Definitioner av hem för vård eller boende (HVB), familjehem och länkverksamheter tar tagits bort.
- Rutor med hänvisningar till Stockholms stads riktlinjer för Handläggning av ekonomiskt bistånd, Stockholms stads Avgiftssystem för stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år- Tillämpningsanvisningar, Socialstyrelsens handbok Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten och Stockholms stads hemsida gällande god man och förvaltare har lagts till.
- Tabell för egenavgifter har uppdaterats och lagts in i riktlinjerna. I tabellen framgår egenavgifterna för år 2022. I riktlinjerna förtydligas att dessa är de avgifter som gäller fram tills annat meddelas och att egenavgifterna kan komma att höjas utifrån kommunfullmäktiges beslut om taxa.
- Information om avgiftsfria insatser har samlats i ett eget avsnitt.
- Ett avsnitt om egenavgifter för olika målgrupper har lagts till. Målgrupperna är missbruk, avhoppare från kriminella grupperingar/nätverk och deltagare i sociala insatsgrupper (SIG), våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oavsett relation och socialpsykiatri.
- Information om registrering av biståndsbeslut och beslut om egenavgift i IoF-modulen respektive FH-modulen i Sociala system har lagts till.
- Ett avsnitt om förhållandet mellan biståndsbeslut och beslut om egenavgift har lagts till. I avsnittet framgår ett förtydligande om att biståndsbeslutet inte kan villkoras med att den enskilde betalar egenavgift.

- Förslag på hur beslut om egenavgift enligt 8 kap. 1 § SoL, beslut om att helt efterge egenavgift enligt 9 kap. 4 § SoL och beslut om att delvis efterge egenavgift enligt 9 kap. 4 § SoL kan formuleras har lagts till.
- Ändring gällande fakturering av egenavgift har genomförts.

I nuvarande riktlinjer framgår att den enskilde, vid vård och behandling för missbruk, i normalfallet ska betala egenavgiften direkt till vårdgivaren efter beslut i respektive nämnd. Detsamma gäller vid upphandlad missbrukarvård för stöd- och omvårdnadsboende. Vid placering i några av socialförvaltningens boenden ska däremot stadsdelsförvaltningen betala hela placeringskostnaden till vårdgivaren. I dessa fall måste stadsdelsförvaltningen själv ta in egenavgiften från den enskilde. Vid upphandlade stöd- och omvårdnadsboenden (HVB) inom socialpsykiatri ska den enskilde betala egenavgiften till den placerande stadsdelsförvaltningen.

I de reviderade riktlinjerna framgår att placerande stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa alltid ska betala hela vårdavgiften (inklusive egenavgiften) till vårdgivaren och fakturera den enskilde beslutad egenavgift. I de fall den enskilde är berättigad till försörjningsstöd till egenavgiften kan det vara aktuellt med en intern fakturering till enhet för ekonomiskt bistånd, beroende på lokala rutiner.

Motivering till ändringen är att ha en likadan hantering av betalning av egenavgift oavsett insats, målgrupp och vårdgivare av insatsen. Ändringen syftar även till att ha en likställighet med hantering av avgifter som inom funktionshinder- och äldreomsorgen. Vidare motiveras ändringen med att ha en samstämmighet med upphandlingsdokumentet/avtalet med leverantörerna avseende insatser för personer med missbruk.

Arbetsgruppen bestående av representanter från stadens vuxen-/missbruksenheter har framfört att ändringen kommer att innebära ett ökat administrativt arbete för stadsdelsförvaltningarna/Enheten för hemlösa.

- Information om hur fakturering av egenavgift ska hanteras om plats bokats i förväg, om den enskilde är olovligen frånvarande, om den enskilde är planerat frånvarande och om den enskilde är inlagd på sjukhus har lagts till.
- Ett avsnitt om fakturering till personer i skyddat boende och personer som är avhoppare eller ingår i SIG har lagts till för att förtydliga ett säkerhetsperspektiv.
- Ett avsnitt om hur placerande stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa ska gå tillväga om den enskilde inte betalar beslutad egenavgift har lagts till.
- Ett avsnitt om intern samverkan mellan placerande enhet och enhet för ekonomiskt bistånd har lagts till.

- En lathund för handläggning av egenavgifter har tagits fram och lagts till som bilaga till riktlinjerna.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

1. Socialnämnden godkänner förslaget till reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Reservation av Jackie Nylander m.fl. (V) och Lotten Hammar m.fl. (S), se Reservationer m.m.

Ersätтарыttrande av Anna Rantala Bonnier (Fi), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Det är angeläget att det finns en likställighet i staden gällande stadsdelsförvaltningarnas/Enheten för hemlösa hantering av egenavgifter.

Den huvudsakliga förändringen i de reviderade riktlinjerna avser hantering av fakturering av egenavgift till den enskilde. Socialförvaltningen ser att ändringen troligtvis kommer att leda till en ökad administration för stadsdelsförvaltningarna/Enheten för hemlösa. Bedömningen är att ändringen är motiverad utifrån ett likställighetsperspektiv och för att överensstämja med upphandlingsdokumentet/avtalet med leverantörerna avseende insatser för personer med missbruk.

I de fall den enskilde är i behov av försörjningsstöd för att betala beslutad egenavgift är det av vikt med en välfungerande intern samverkan inom stadsdelsförvaltningarna/Enheten för hemlösa mellan placerande enhet och enhet för ekonomiskt bistånd.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslaget

till reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd. Ärendet remitterades på nytt till stadsledningskontoret

med anledning av budgetbeslut, där egenavgifter för skyddat boende tagits bort och därför behövdes texter i riktlinjerna justeras.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	8
Farsta stadsdelsnämnd.....	8
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.....	9
Norrmalms stadsdelsnämnd.....	10
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.....	10
Skarpnäcks stadsdelsnämnd.....	11
Östermalms stadsdelsnämnd.....	12
Remiss efter beslut om budget.....	13
Stadsledningskontoret.....	13
Reservationer m.m.....	14

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är positivt att riktlinjerna kommer att bidra till likställighet i hanteringen av avgifter i staden. Riktlinjerna bedöms också tillsammans med lathunden för handläggningen utgöra ett bra hjälpmedel och bidra till ökad kvalitet i handläggningen. De nya ordningen för fakturering av egenavgift till den enskilde kan leda till viss ökning av administrationen för nämnderna, särskilt initialt innan nya arbetsätt och rutiner etablerats, men samtidigt underlättar det nämndernas arbete att hanteringen av egenavgifter blir densamma oavsett insats, målgrupp och vårdgivare.

Stadsledningskontoret ser behov av en mindre justering i riktlinjerna. I stället för att ange belopp för egenavgifterna för 2022 bör en hänvisning till budgetens avgiftsbilaga göras, eftersom avgifterna ändras årligen medan riktlinjerna revideras mer sällan. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att med ovan föreslagna justeringar godkänna *Riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.* i enlighet med bilaga 1.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2022 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i HVB, familjehem m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att utformningen av de nya riktlinjerna är tydligare och mer användarvänlig än tidigare då det nu finns hjälpsamma hänvisningar och bra konkreta exempel i texten. Den stora förändringen är att möjligheten för brukaren att betala egenavgiften direkt till utföraren försvinner. Alla egenavgifter kommer att gå via stadens fakturahanteringssystem. Tidigare kunde faktura på egenavgift gå direkt till ekonomiskt bistånd om personen var aktuell där, men nu ska all administration gå via beställande enhet. Faktura ska upprättas av administratör och skickas till klient. Detta medför ökad administration och merkostnader för att upprätta en pappersfaktura.

Fakturor gällande boende och egenavgifter kommer i efterhand så det blir en lång fördröjning från att klienten de facto bor och att hyran för boendet kommer. I bästa fall bor klienten kvar och då finns en adress dit fakturan kan skickas. Det är dock relativt vanligt att klienter avbryter sin insats och försvinner ut i hemlöshet och då är risken att de som har egen inkomst eller betalar själv med försörjningsstöd inte har pengar kvar eller att de inte ens får fakturan. Detta innebär minskade intäkter.

I de fall en klient har avbrutit planeringen kommer det att krävas en tät samverkan internt inom förvaltningen för en samstämmig bedömning av om rätten till bistånd kvarstår från det att beslut om insats har fattats till det att fakturan har upprättats. Om inte en samstämmig bedömning sker kommer stadens kostnader för mat och hyra att öka.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2022 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till de uppdateringar och förtydliganden som gjorts i nu remitterad riktlinje. Att hanteringen av egenavgifter blir mer likvärdig oavsett insats, målgrupp och vårdgivare underlättar nämndens arbete.

Nämnden vill dock framföra, precis som representanter i arbetsgruppen, att ändringen att stadsdelsnämnderna i fler fall ska hantera faktureringen av egenavgifterna kommer leda till ökat administrativt arbete för staden. Detta kan medföra ökade kostnader för stadsdelarna vilket bör beaktas i kommande budgetar.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2022 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänstutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de reviderade riktlinjerna. Det är bra att det förtydligas vad som gäller för olika målgrupper. Det är även gynnsamt att det fastläggs att stadsdelsförvaltningen betalar både vårdavgift och egenavgift till vårdgivaren och fakturerar den enskilde beslutad egenavgift.

I riktlinjerna är det beskrivet att en bedömning av den enskildes betalningsförmåga ska göras i samband med att egenavgiften fastställs. Förvaltningen föreslår ett förtydligande kring hur en bedömning av den enskildes betalningsförmåga ska gå till. En möjlighet är att förvaltningen begär in underlag likt det som görs för omsorgsavgifter inom äldreomsorgen och då skulle det behöva göras inkomstberäkningar som inte stöds i modulen för verksamhetssystemet. En farhåga är att det i vissa fall kan bli svårt att få in underlag från enskild och en svårighet gällande sekretess om det inhämtas underlag direkt från annan myndighet.

Gällande egenavgifter för personer utsatta för våld i nära relationer som är placerade på ett skyddat boende så har förvaltningen tidigare informerats om att inte ta ut egenavgift den första månaden. Det står inget om det i den nya riktlinjerna så förvaltningen förutsätter att egenavgiften ska betalas även den första månaden. Förvaltningen instämmer i att det behövs lokala rutiner för fakturering till personer i skyddat boende så att vistelseadress skyddas.

Om den enskilde inte betalar beslutad egenavgift ska stadsdelsnämnden göra en ekonomisk bedömning innan talan väcks till förvaltningsrätten. Förvaltningen föreslår att det beskrivs i riktlinjerna hur en sådan bedömning ska göras.

Förvaltningen ser vidare ett behov av utbildningar gällande handläggning och bedömningar av egenavgifter för att säkerhetsställa likvärdig tillämpning i handläggningen av egenavgifter i staden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 oktober 2022 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de reviderade riktlinjerna. Det blir en tydlighet i vad som gäller för de olika målgrupperna vilket leder till en likställighet över staden samt ökad rättssäkerhet för den enskilde.

I riktlinjerna beskrivs att en bedömning av betalningsförmågan hos den enskilde ska göras. En farhåga är att det kan bli svårt att få in de underlag som krävs från den enskilde. Framst i de ärenden som har en kort placering eller när den enskilde avbryter sin placering i förtid, då egenavgiften betalats i efterhand. Förvaltningen föreslår ett förtydligande kring hur bedömningen av betalningsförmågan ska gå till samt hur fakturor ska delges den enskilde som avbryter sin placering.

Det bör även beaktas att de enskilde som har eget boende, men av olika skäl blir placerade i stödboende, får dubbla boendekostnader. Personer med inkomst i form av sjukersättning eller ålderspension har rätt att ansöka bostadstillägg. Det kräver en kompetenshöjning och tydliga rutiner på de boenden som beviljas så de omgående kan stötta den enskilde att ansöka om detta. Därtill behöver den enskilde stöd att anmäla ändrade förhållanden så fort den lämnar stödboendet. Hög risk föreligger annars att den enskilde blir återbetalningsskyldig till Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten. Om den enskilde har rätt till andra ersättningsformer så som bostadstillägg kommer försörjningsstöd hänvisa till denna ersättning.

Förvaltningen delar arbetsgruppens uppfattning om att faktureringen av egenavgifter kommer att leda till ett ökat administrativt arbete i staden. Detta då det idag saknas stöd i modulen i sociala system för att göra beräkningen och inhämta inkomstuppgifter likt det som görs inom äldre- och funktionshindermodulen. Det finns även en fördel att utföraren fakturerar brukaren under tiden personen är på boendet i syfte att på ett tydligt sätt upprätthålla egenansvaret hos brukaren. Sammantaget anser förvaltningen att de reviderade riktlinjerna är tydliga och kommer att vara fungerande i verksamheterna som helhet. Det är dock önskvärt med lika tydliga riktlinjer gällande kortare placeringar för att även detta ska vara likvärdigt över staden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2022 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 juli 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Den huvudsakliga förändringen i de reviderade riktlinjerna avser hantering av fakturering av egenavgift till den enskilde. Förvaltningen delar arbetsgruppens uppfattning om att ändringen troligen kommer att leda till en ökad administration. Samtidigt anses ändringarna vara motiverade med hänsyn till likställighetsperspektivet av hanteringen av egenavgifter över staden.

De enskilda som idag får beslut om egenavgift enligt 8 kap. 1 § SoL och är i behov av försörjningsstöd hänvisas till enheten för ekonomi och arbete för att ansöka om detta. Förvaltningens uppfattning är att den interna samverkan kring egenavgiften fungerar väl samtidigt som arbetssätt och metoder för hanteringen av dessa kan stärkas ytterligare då reviderade riktlinjer upprättas.

Majoriteten av de individer som beviljas stödinsatser för missbruk erhåller stödet genom öppenvårdsinsatser. Denna målgrupp berörs inte av egenavgifter. Där det är aktuellt att i samband med beviljade insatser besluta om egenavgift ska förvaltningen även fatta beslut om att eventuellt helt eller delvis efterge egenavgiften. De förtydliganden som framgår av de reviderade riktlinjerna samt den lathund för handläggning av egenavgifter som tagits fram bedöms kunna utgöra ett hjälpmedel för förvaltningen i hanteringen av egenavgifter för vuxna i hem för vård och boende (HVB), familjehem m.m. Förvaltningen delar även uppfattningen att de reviderade riktlinjerna kan bidra till en likställighet över staden, vilket förvaltningen ställer sig positiv till.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2022 följande.

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Det är förvaltningens mening att de reviderade riktlinjerna ger ett bra stöd vid handläggning av egenavgifter. Förvaltningen är positiv till ambitionen att riktlinjerna ska bidra till likvärdig tillämpning i handläggningen av egenavgifter i staden.

Förvaltningen har, som deltagare i arbetsgruppen, givits möjlighet att löpande lämna synpunkter på, och bidra till, arbetet med framtagandet av nya riktlinjer. En av de synpunkter som framförts är att ändringen avseende fakturering av egenavgift vid placering kommer att innebära en ökad administrativ hantering för stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Remiss efter beslut om budget

Efter beslut om stadens budget 2023 har ärendet remitterats till stadsledningskontoret på nytt.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 januari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är positivt att riktlinjerna kommer att bidra till likställighet i hanteringen av avgifter i staden. Riktlinjerna bedöms också tillsammans med lathunden för handläggningen utgöra ett bra hjälpmedel och bidra till ökad kvalitet i handläggningen. De nya ordningen för fakturering av egenavgift till den enskilde kan leda till viss ökning av administrationen för nämnderna, särskilt initialt innan nya arbetssätt och rutiner etablerats, men samtidigt underlättar det nämndernas arbete att hanteringen av egenavgifter blir densamma oavsett insats, målgrupp och vårdgivare.

Sedan förslaget till riktlinjer lämnades av socialnämnden har kommunfullmäktige beslutat att avgiften för skyddat boende för personer utsatta för våld i nära relation ska slopas. Riktlinjerna föreslås därför uppdateras i enlighet med detta.

Stadsledningskontoret ser också behov av en annan mindre justering i riktlinjerna. I stället för att ange belopp för egenavgifterna för 2022 bör en hänvisning till budgetens avgiftsbilaga göras, eftersom avgifterna ändras årligen medan riktlinjerna revideras mer sällan.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att med ovan föreslagna justeringar godkänna Riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. i enlighet med bilaga 1.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Jackie Nylander m.fl. (V) och Lotten Hammar m.fl. (S)

Jackie Nylander m-fl. (V) och Lotten Hammar m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. att socialnämnden godkänner förslaget till reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. med tillägg att avgift ej ska tas ut för placering i skyddat boende för våldsutsatta,
2. att ärendet överlämnas till kommunstyrelsen, samt
3. att därutöver anföras

I förslaget till reviderade riktlinjer för avgifter inom socialtjänsten görs inga större förändringar mer än att avgiften för kost ökar för att harmonisera med avgifterna inom äldre och funktionshinder samt att själva hanteringen av fakturorna förändras.

När en våldsutsatt (oftast kvinna) blir placerad i skyddat boende förutsätter det att socialtjänsten anser att den enskilde har behov av detta för att undkomma vidare våld och i många fall räddar placeringen liv. Idag tar Stockholm stad ut en avgift på 167 kr/dygn (70kr/dygn om det ej ingår mat) för en sådan placering vilket vi menar är felaktigt. Kvinnor som flyr undan mäns våld ofta tillsammans med sina barn är inte som vilken placering inom socialtjänsten som helst, det handlar om att rädda liv och i många fall har kvinnan inte något annat val. Många som utsätts för våld i nära relation och behöver en placering på skyddat boende är utsatta för ekonomiskt våld vilket gör att det kan vara svårt att ansöka och bli beviljad ekonomiskt bistånd för avgiften vilket är alternativet om den enskilde ej kan betala själv. Vidare är det ofta kostsamt att fly undan våld och starta ett nytt liv varav kommunen inte bör sätta ytterligare ekonomisk press, ekonomin ska aldrig sätta hinder för att någon tackar ja till placering i skyddat boende. Vi menar att staden kan stå för denna kostnad vilket skulle innebära några miljoner årligen beroende på antalet placeringar vilket vi menar är rimligare än att våldsutsatta kvinnor ska stå för denna kostnad.

Ersätтарыttrande av Anna Rantala Bonnier (Fi)

Anna Rantala Bonnier (Fi) ställer sig bakom Vänsterpartiets och Socialdemokraternas gemensamma yrkande samt reservation.